N. 72.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 11 Września V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 30 Sierpnia. W imiennym ukazie danym Senatowi d. 9 wyrażono. Ccąc podać wszelkie środki, ażeby kupieckie sprawy iść mogły bez żadnego spoźnienia, i żeby w roztrzasaniu dzieł bankrutskich wybor Kuratora nie przeszkadzał w handlowém zatrudnieniu osob do bankructwa nie należących; J. J. Mość rozkazał. 1. W czasie następnym Kuratorami do bankrutskich konkursów wybierani być maią ludzie z samych zaimodawców, a nie z osob ustronnych chyba ieżeli kto z własney ochoty, i za zgodą zaimodawców przyimie na siebie obowiązek Kuratora. 2. Jeżeli zaimodawce będą z miast różnych tak ażeby liczba postronnych mnieysza była od liczby tych którzy żyią w iednem mieście z bankrutem, wtenczas Kuratora wybierać z ostatnich; w przeciwném zdarzeniu, czyliteż gdy liczba iednych i drugich równa będzie, Kuratorów wybierać z obu stron, nie zaprzeczaiąc iednym i drugim stanowić plenipotentów.

W drugim ukazie danym Senatowi d. 18 J. J. Mość wyraził. D. 15 z naywiększym smutkiem dla nas, śmierć skróciła życie przez lat więcey 50 na służbę oyczyzny poświęcone, aktualnego taynego konsyliarza i Ministra skarbowego Graf'a Wasilewa. Niespracowana czynność, ochocza gorliwość o dobro oyczyzny, szczególna zdatność i wprawa do dzieł Monarchii, wyniosły tego męża od nayniższych stopniów służby, do zarządzania iędnym z nayważnieyszych wydziałów ekonomii kraiowey do którego opisania i uporządkowania pierwiastkowego naybliżey wpływał pod panowaniem babki naszey Imperatorowey Katarzyny 2. Od wstąpienia na tron ś. p. Oyca naszego, i przez panowanie nasze zarządzaiąc wszystkiemi wydziałami dochodów Monarchii i wydatków, niespracowanym trudem utrzymał one w ścisłym porządku i całości: od czasu zaś ustanowienia Ministeryów, na nowo urządził departament iemu powierzony, przyłączaiąc nowe źrodła dochodów; a w naytrudnieyszą chwilę przy nadzwyczaynych potrzebach Monarchii, rozsądkiem i doświadczeniem swoiém obieraiąc środki naylepsze w obrótach do iego wydziału należących, przyczynił się do ulżenia nayważnieyszych zamiarów, ku pożytkowi i sławie oyczyzny przedsięwziętych. Przy takich dostoienstwach i zasługach zdobiących człowieka wyższą posługą w kraiu znamienitego, iaśniały w domowém pożyciu iego cnoty obywatelskie. Dla tych wszystkich względów, które zmarłemu ziednały powszechny szacunek, a nasze względy szczególnieysze i ufność, godzien iest wiecznie zostać i żyć w pamięci wdzięczney oyczyzny. Wypłacaiąc ten dług wdzięczności naszey za tak wielkie zasługi, pragniemy ażeby imie iego zachowało się w potomstwie, i stosuiąc się do prozby zmarłego nayłaskawiey daruiemy krewnemu onego w Kawalergardzkim półku Rotmistrzowi Włodzimierzowi Wasilew dostoyność Graffowską państwa Rossyiskiego prawem dziedzicznem i wiecznem, na co Senat wygotuie diploma, i ku podpisaniu nam poda. Małżonce zaś zmarłego Graffa rozkazuiemy wydawać dożywociem zupełną gażę i stołowe pieniądze iakie sam odbierał.

Następuiący obywatele przynieśli ofiarę oyczyznie do uzbroienia i opatrzenia woysk ziemskich: Zariański 600 rubli. Puszeninow 2 armaty miedziane. Hwozdiew 750. Waksel 100. Tretiakow i Denisow po 100 czetwierci mąki żytney. 10 krup. Boczenkow 100 rubli. Szałamow 100. Orłow 100. Bbikow 100. Miasto Rilsk 10600. Sudża 500. Putiwla 2325. Oboiana 16047. Oskol 10 tysięcy. Łgow 2530. Dimitria 2845. Bielograd 16816. Korocza 2100. Kursk 60 tysięcy. Szegrow 2202. Falcza 5520. Tima 225. Oskol 125. Prudnikow 100 corocznie dopóki milicya trwać będzie. Plemiennikow to samo. Apollos 250. Denisew 100. Tokarew 100. Arcy Biskup Teoktyst 500. Duchowieństwo iego 800. Sorokin 1000. Famin 500. Czumiczow 500. Tambowcow 400. Chreńnikow 500. Łomanow 200. Bohatyrew 100. Kobazew 100 Raiewski armatę miedzianą, 2 żelazne. Polański 150 Wyrodcow 100. Fonfilimonow tysiąc. Filimonow 500. Czumakow 200. Szlichow 100. Wychodców 100. Wasilew 200. Charczykow 600. Bułhakow 650. Gołowin 150. Nikulin 100. Szachowski 100 Korczumow 165. Wołżyn 300. Arseniew 200 Maszkin 200.

KROLEWIEC d. 14 Września. Dotąd nic nie wiemy pewnego o losie Coppenhagi; codzień wprawzie z Sundu ciaśniny przychodzą okręta rozmaite: lecz ich doniesienia są niezgodne; iedni mowią że garnizon bronił się mężnie i pomyślnie do d. 7 albo też 9; drudzy że d. 9 podpisał G. Peymann kapitulacyą; któremu obrządkowi ieden z Kapitanó, iak powiada miał być obecnym na okręcie Admirała Gambier; inni nakoniec, że woyska i flotty Angielskie sprawiwszy klęskę w mieście nie małą zdały się oddalać nieco od murów: To pewna że bombardowanie sprawiło pożarów kilka, które z daleka żeglarze widzieli. Na początku września straszną burzę Anglicy wytrzymać musieli, która wiele statków zepsuła i zatopiła.

G. Castenskiold i Waltersdorf maią kwaterę głowną w Kioge; przybył im na pomoc G. Oxholm z kilko tysiącami zbroyney milicyi wysp Laland i Langeland; powiodło się tymże sposobem wodzom z Fionii przeprowadzić, do Zelandyi kilka półkow łkonnych. Tak znaczny posiłek odebrawsy, ieszcze większych czekaią od następcy

tronu; co gdy nastąpi chcą szczęścia doświadczyć w otwartém polu, dać bitwę Anglikom, attakować ich szańce, i przymusić do zaniechania robot w oblężeniu zaczętych. G. Peymann wszelkie przygotowanie zrobił w mieście, ażeby mógł wesprzeć ich usilność przez powszechną wycieczkę. Lord Catchart pod Coppenhagą iak słychać nie ma nad 16 tysięcy żołnierza, ieśli tak iest, inne woysk nieprzyiacielskich dywizye muszą być zatrudnione dobywaniem Cronenburga i Helsingoer, lecz do walney potrzeby łatwo zgromadzić się potrafią, zostaiąc w takiey blizkości.

Godna iest wiadomości odezwa którą Admirał Gambier i Lord Catchart zaczynaiąc woynę dali do mieszkańców Duńskich. Ostatnie zdarzenia, powiadaią, Traktaty, z tąd wynikłe odmiany na lądzie Europeyskim, powiększyły Francuzką potęgę tak dalece iż niepodobna iest narodowi Duńskiemu zachować obojętność, gdyby nawet chciał tego naybardziey. Brytańnia W. opieraiąc się statecznie wzrostowi nieprzyiacielskiey siły, musi koniecznie dla bezpieczeństwa swoiego i zprzymierzeńców swoich starać się i czynić, ażeby oręż Mocarstw oboiętnych podziśdzień, przeciw niey obrócony nie był. Dla tey przyczyny Jerzy 3 nie mogąc okiem oboiętném pogłądać na stan teraźnieyszy Duńskiego państwa, wysłał naprzód kilku Ministrow pełnomocnych do Coppenhagi, którzy sposobem przyiacielskim żądać mieli u dworu tłumaczenia się wyraźnego, któreby zniosło wątpliwość wszelką, nakoniec umówić się względem przedsięwzięcia takich środkow, któreby skutecznie zapobiegły przewidzianemu nieszczęściu, iakie dla W. Brytańnii mogło wyniknąć, gdyby Francuzom powiodło się opanować Duńską flottę.

Przeto dwór Londyński żądał, ażeby tymczasowie iego wodzom Duńczycy wydali wszystkie okręta woienne. To żądanie tak iest umiarkowane i słuszne tak konieczne przez wzgląd na stan dzisieyszy narodów oboiętnych, iż Jerzy 3 wesprzeć one postanowił potężną flottą i woyskiem licznem. Przychodziemy na ich czele do was obywatele Duńscy nie iako nieprzyiaciele, lecz iak dawni zprzymierzeńcy, którzy dla własney obrony, waszey całości, przeszkodzić chcemy nieprzyiacielowi tak dawno spokoyność Europeyską wzruszaiącemu, ażeby waszey potęgi morskiey nie użył przeciw Anglikom. Tę nam oddaycie w zakład; nie szukamy, nie potrzebuiemy od was zdobyczy; przyimicie iednak uroczystą ofiarę którą imieniem Króla naszego ponawiamy, że wszystkie statki wasze nam powierzone, gdy skończy się woyna w całości odbierzecie.

Mocen dziś iest rząd Duński sprawić iednem słowem, ażebyśmy Anglicy oręż niechętnie i z musu podięty wraz z chlubą przed narodem przyiacielskim. Lecz ieżeli Francuzka przemoc głuchemi Duńczykow zrobi na głos rozumu i przyiaźni, krew przelana niewinnie, okropność zniszczoney ogniem stolicy tego Królestwa na rząd wasz spadnie i doradców. Woyska morskie i lądowe Brytannii W. dopóki po nieprzyiacielsku sami czynić nie zaczniecie, uważać będą prowincye Duńskie za kray zprzymierzony, który nieszczęśliwym tylko przypadkiem przemieniony w boiowisko został. Obywatele zachowuiący się spokoynie w domu swoim, będą nietkniętemi; szanowana własność każdego, nawet broniona od wszelkiey napaści w przygodzie; Karność naysurowszą zachowamy, dostarczona żywność obozom i potrzeby wszelkie zapłacą się groszem gotowym za dobrowolną umową: lecz dostarczyć wszystko musicie koniecznie.

Unikniecie wielu przykrości Duńczycy, ieżeli po waszych powiatach obecni będą urzędnicy mieyscowi do których Angielskie kommendy przesłać prosto maią odezwy swoie i z niemi czynić rachunek o wzaiemną należność; takie osoby święte będą, ieżeli tylko wdawać się nie zechcą w rzecz im nieprzyzwoitą. Nadewszystko zaś urzędnicy i mieszkańce zachowuycie się spokoynie; ktokolwiek zostanie zbroyny, kto naymnieyszą gwałtowność dopełni, nie uydzie zaręczamy przykładney kary. Gdy zaś po długich namowach rząd wasz nie chciał sposobem przyiacielskim dzieła kończyć, i flottę wydać Anglikom, armie nasze na ląd wystąpiły, flotty woienną postać wzięły; chociaż iednak do boiu na pierwsze skinienie gotowi, w każdey chwili ieszcze skłonność okażemy do zgody, usłuchać tylko chcieycie sami głosu rozumu i przyiazni.

Według wiadomości odebranych z Berlina, Francuzkie woyska wolnym krokiem z prowincyi Pruskich ustępować zaczynaią; korpusy Marszałków Massena i Ney maią natychmiast przeyść do Włoskiey ziemi, Bernadotte i Soult rozłożą się nad brzegami północnego morza Davoust zostanie w Xięstwie Warszawskiém; półki zprzymierzeńców Renu w Pomeranii; korpusy zaś Lannes, Angereau, Mortier, i gwardya z Marszałkiem Besfieres powrócą do Francuzkich granic.

W Memlu postanowiona iest nadzwyczayna kommissya, do którey wszyscy obywatele kraiów Pruskich przynosić maią wierne doniesienia o pokrzywdzeniach i szkodach, iakie podczas woyny zakończoney ponieść mogli, dostarczaiąc żołnierzom wszelkie potrzeb, iakoteż przez ogień, rabunek lub innym sposobem; każdemu rząd obmyśli nadgrodę przyzwoitą.

WIEDEN d. 5 Września. W śród pokoiu kwitnącego o samych tylko prawie godach Małżeńskich u nas mówią; d. 4. Padziernika przeznaczony iest na zaślubienie Cesarza z Arcy Xiężniczką Ludwiką córką Wielkorządcy niegdyś Medioianu; tegoż czasu brat przyszłey Monarchini Arcy Xiąże Franciszek ma zaślubić starszą córkę Cesarza Arcy Xiężniczkę Ludwikę. Jest nawet pogłoska o zaślubieniu następcy tronu Austryackiego, nakoniec o zaślubieniu Królewicza Bawarskiego z Królewną Saską Augustą.

Według proiektu ułożonego przez Arcy Xiążęcia Karola, który stanom Węgierskim był udzielony, armia Austryacka na dawnym stopniu zostanie co do liczby konnych, pieszych, artylleryiskich, i granicznych regimentów; tylko w nich liczba głów ma być nieco zmnieyszona, stosownie do zmnieyszonych dzierżaw Monarchii na traktacie Presburgskim, przez ustąpienie Wenecyi, Tirolu, dzierżaw Szwabskich. Lecz z drugiey strony uformuie się rezerwa głów 400 tysięcy obeymuiąca, z wybranych ludzi po miastach i prowincyach złożona. To woysko nowe służby czynić nie będzie podczas pokoiu; zostanie tylko umundurowane, uzbro-

ione, co niedziela i święto ćwiczone w manewrach żołnierskich, opatrzone we wszystko, i zawsze gotowe do ruszenia w pole gdy każe potrzeba, z małym wydatkiem dla skarbu, mnieyszą ieszcze uciążliwością dla mieszkańców. Ten proiekt od kraiowych i postronnych nie może być uważany za wyprawę woienną, owszem uwielbiony będzie, iako stawiący Monarchią Austryacką na stopniu wielkiey potęgi dla własnego bezpieczeństwa. Przydać iednak trzeba, że wszystko ieszcze zawisło od uchwały Węgrzynów. Niewiadomo dotąd co uradzili w Budzie; niedawno Palatinus Arcy Xiąże Józef przybył z tego miasta do nas z kilko Magnatami i deputowanemi od stanów, którzy do tronu przynoszą prośby żądania, uchwały seymuiących; te gdy Monarcha przyimie i potwierdzi, Seym będzie rozwiązany, a proiekt woyskowy Arcy Xiążęcia Karola niezwłócznie skutek wezmie.

Zwrócenia nam twierdzy Braunau czekamy niecierpliwie; co iednak nie rychło nastąpi, ieśli prawda iest, że Francuzi opatrzyć garnizon powiększony kazali w żywność na 3 miesiące; między innemi 600 wołów zprowadzono. Bawarskie woyska nie ustępuią z Szląska Pruskiego, z niemi są Wurtembergskie, liczba Francuzkich od Wisły powracaiących pomnaża się bardzo znacznie, wszystkim hetmani Mortier. Politycy tuteysi nie chcą wierzyć pogłosce, iż dwór Wiedeński ma wkrótce odstąpić prowincyą Innviertel po Ens rzekę, i kray Saltzburgski, biorąc za nie nadgrodę przyzwoitą. Inna powieść do prawdy podobnieysza niesie, iż za wstawieniem się obywatelów Lyonu i Bordeaux miasto Frankfort nad Menem ogłoszone będzie dla handlu wolném.

Przed kilko dniami w Sommering zakończyły się popisy artylleryi Austryackiey; obecny był Cesarz, Arcy Xiążęta, Karol, Jan, Ludwik, wielu Generałów, zagraniczni Posłowie, znacznieysi obywatele.

D. 26 sierpnia rząd Serwianów ogłosił w Belgradzie następuiące doniesienie. Po bitwie między Turkami i ludem Chrześciańskim stoczoney d. 8 lipca nic nie stało się ważnego do zawieszenia broni, które podpisano d. 14. Dnia 2 sierpnia wódz Ottomański Ibrahim na pismie oświadczył Generałowi straż przednią Chrześcian utrzymuiącemu pod Zasłowce, iż kroki nieprzyiacielskie ma zaczynać w 2 godziny. Uderzono więc na trwogę niemieszkaiąc, dano ognia z armat ostrzegaiąc lud rozsypany o potrzebie uzbroienia się nowego, i doniesiono o nagłey przemianie wodzowi Melenko Stoik bawiącemu w Sopotnicy 3 mile od Nissy. Nieprzyiaciel słowa dotrzymał, i o godzinie 7 z rana ruszył w pole z całą potęgą, która nie dawno pomnożyła się 20 tysięcznym korpusem od Izmaela Beia Seres przyprowadzonym, 8 tysięcznym od Beia Mustaiy, 6 tysięcznym od Hadul Agi. Ostatni straż przednią posuwał do boiu, za nim inni następowali grożąc razem nieprzyiaciołom w Paslowie, Istilidomanie, Trukali.

Zamyślał przez te obroty Muzułman odciąć Serwianów od Dunaiu i oskrzydlonych zniszczyć. O godzinie 8 zaczoł się attak w Galonie, Brezowicy, Sazka, z wielką walczących zaciętością i uporem. Chrześciański lud nie mogąc długo wytrzymać tey natarczywości, opuszcza swoie stanowiska, iako do potrzeby ieszcze nie gotowy, i za rzekę Timok ustępuie. Gdy Turcy gorąco uchodzących prześladuią z wielkim krwi przelewem, w naypotrzebnieyszey chwili nadbiega Melenko Stoik swoim na ratunek, uderza z boku na zwycięzców, i zapalczywość ich wstrzymuie. Przychodzą do sprawy i porządku Chrześcianie, a po krótkim spoczynku biorą stanowiska nowe w Mitrowicy, Tomolicy, Rosik. O godzinie 1 z południa część ludu swego Meleńko Stoik przeprowadza za Timok na Turecką stronę, i rozciąga się do Gruia; ten obrót ledwie skończył się o godzinie 3. Wtenczas Turcy nieco ustępować w tył zaczęli, skrzydło ich lewe obróciło się do Nissy.

Meleńko pomiarkował, iż dnia tego nic ieszcze przedsięwziąć nie może; więc walną rozprawę odkłada nazaiutrz; korzystaiąc zaś z dozwoloney chwili, posyła rozkaz dywizyi pod Korwingrad stoiącey, ażeby natychmiast przebywszy Morawę do Kriiowy leciała; co pilnie wykonał kommendant Obrenowich, tak dalece iż przed godziną 3 z północy iuż stanoł na mieyscu wyznaczoném, i mógł rękę pomocną podać spółbraci. Uwiadomiony Meleńko, iż Obrenowich przybył z odsieczą, wysyła Półkownika Dobriza z częścią przedniey straży ku niemu, z rozkazem ażeby połączeni szli pod Bixę, a pod Gruią mocno osadzili dwie batterye nowo założone. Te i podobne wodz Chrześcian czynił przygotowania przez całą noc do następuiącey walki, którey opisanie w szczegółach ważnieyszych późniey umieściemy; teraz dość iest przypomnieć; że lud Serwiański odniosł zupełne zwycięztwo.

LONDYN d. 30 Sierpnia. Że Alexandrya ieszcze nie powróciła pod panowanie Tureckie, dowodem są rapporta z tey twierdzy do rządu naszego pisane d. 30 Maia przez G. L. Fraser, w których donosi, iż zebrawszy lud pozostały od klęski w Rosette poniesioney, i otrzymawszy w posiłek dwa regimenta przysłane z Sycylii dość mocni są Anglicy przeciw Bissurmanom, zwłaszcza gdy maią dostatek żywności. Nieprzyiaciel oblężenia nie rozpoczoł; nasi iednak żołnierze zatrudniaią się pilnie naprawianiem fortyfikacyi.

Doniesienia z Sundu przysłane pokazuią, iż Admirał Gambier i Lord Catchart nie mogąc dobrym sposobem nakłonić Duńczyków do przymierza ścisłego z nami, Coppenhagę szturmować zaczeli; o tey wyprawie żadnych szczegółów rząd nie ogłosił ieszcze; posiłków zaś wysyłać nie przestaie do północney strony; wszystkie inne przedsięwzięcia w przewłokę poszły; to iedynie całą uwagę Admiralicyi zaymuie. Słychać, iż wkrótce z Deal, Ramsgate i Yarmouth wynidą nowe flotty przewozowe z kilko okrętami woiennemi, niosące do Coppenhagi nową dywizyą żołnierza lądowego. Kupcy Angielscy bolesnym sposobem iuż uczuli przerwanie handlu; statki przeznaczone do morza Baltyckiego iedne z drogi powracaią, drugim wychodzić nawet z portów oyczystych nie pozwolono.

Piszą z Malty, że blizko Sycyliiskich brzegów ukazała się eskadra Francuzka z 3 okrętów liniowych, 2 fregat, 2 korwet złożona, którą z Toulonu wysłano: nieprzyiaciel miał iuż zabrać 2 fregaty Angielskie; rozumiemy że z tąd pośpieszy ku wschodowi do Archipelagu, lecz w tych stronach

znaydzie mocnieyszych Anglików pod kommendą Admirała Martin.

Kłótni naszey z Amerykanami koniec trudno iest przewidzieć, niektórzy rozumieią, że statki wszystkie tego narodu w portach naszych będące zatrzymać kazano; co ieśli nastąpi, nieuchronna woyna. Przy nadbrzeżach RPtey iuż zaczeła się prawie. Lud cały nie maiąc ieszcze rozkazu rządowego, iednomyślnie sam powstał przeciw Anglikom; nie tylko nam nie wolno zawiiać do portu, aleteż przecięto kommunikacyą z lądem zupełnie. Kommendanci eskadr naszych pytali się o przyczynę mieyscowych urzędników, grożąc bombardowaniem i pomstą, dano odpowiedź, iż Amerykanie na wszystko gotowi, czekaią tylko obiawienia woli rządowey, dobrze nakoniec poznaiąc, iż w męztwie i sile mogą znaleść bezpieczeństwo. Gdyby do woyny przyszło, której uniknąć ieszcze możemy, Brytannia W. nienadgrodzoną klęskę zada handlowi Amerykańskiemu, którego nie zasłaniaią zbroyne flotty; lecz nawzaiem RPta pomyśli za pomocą milicyi niezliczoney o podbiciu Canady, Acadyi, innych dzierżaw i osad Brytańskiego narodu w Ameryce północney.

Cokolwiek nastąpi, to dziś pewna, że Gubernatorowie Amerykańskich prowincyi rozkaz odebrali od Prezydenta Jefferson zwoływać i uzbraiać milicyą; w portach RPtey zaczęto naprawiać flottę do potrzeby; która iak wiadomo nie ma żadnego okrętu liniowego, liczy tylko fregat i korwet kilkadziesiąt od 44 do 20 armat, nieco więcey mnieyszych statków i szalup zdolnych zasłaniać porty i brzegi. Kapitan Barrow przed sądem woyskowym stanąć musiał, gdyż wszyscy Officyerowie fregaty Chesapeack oskarżyli iego przed rządem, iż z niesławą dla ziomków poddał się okrętowi Angielskiemu, nie dawszy przyzwoitego odporu.

Do portów Francuzkich wiele żołnierza przybyło; iednak zupełnie spokoyni iesteśmy, dopóki flottylla nie będzie uzbroiona, co wiele czasu i nakładów potrzebuie. Tym czasem nieprzyiaciel usiłuie wyprowadzić na morze małe eskadry okrętów liniowych, iakie ma ieszcze pozostałe po tylu straconych; niedawno kilka wyszło z Rochefort; lecz postrzegłszy krążącego w bliskości Admirała Strachan wszystkie do wyspy Aix powróciły. W Hiszpańskich portach Xiąże Pokoiu naywiększe usiłowania czyni, żeby Król Katolicki mógł nakoniec potęgą morską wspierać zprzymierzeńców, i własne dzierżawy zagrożone w Ameryce bronić; lecz roboty opieszale idą, naybardziey dla niedostatku maytków doswiadczonych i pieniędzy, gdyż skarbów zgromadzonych w Mexico i Peru sprowadzić nie podobno do Europy.

CONSTANTINOPOL. d. 18 lipca Rząd Ottomański podać kazał posłom zagranicznych Mocarstw następuiącą wiadomość o zaszłych odmianach. Od nieiakiego czasu Ministrowie i doradce słabego rozsądku ludzie, dla własnych zysków zrobili nową ustawę Nizam Gedid zwaną: która nie tylko obraziła zgromadzenie Uhlemów urzędników państwa, i Jańczarów, ale też nieznośną była wszystkim obywatelom, wprowadzaiąc do narodu ucisk i zdzierstwo naganne. Mahmud dozorca twierdz i zamków nadmorskich dogadzaiąc chuciom swoim obchodził się gwałtownie z garnizonem, przymuszał żołnierzy do noszenia sukni Europeyskiey, i ćwiczenie nowe wprowadzał naostatek zmownie z Halil Agą kommendantem zamku Kawak rozsiewał niezgodę i swary Powstaie garnizon roziątrzony, obu wodzów zabiia, wkrótce potém woyska przychodzą do Tophany, z tąd do mieszkania Agi Jańczarów na Elmeidan.

Tu stanowszy przekładaią podłe postępki Ministrów i radców stanu domagaiąc się ukarania przykładnego. Milczał na to każdy, wewnętrznie przekonany że prawdę mówili Jańczarowie. Tegoż czasu na ich prozbę śmierć odebrali Kiaia Bey i Bostangi, których głowę na Elmeidan posłano. Jbrahim skrył się w mieszkaniu niewiernego, ztąd zaprowadzony na tenże rynek został rozsiekany. W piątek woysko udało się do wysokiey Porty, gdzie w obecności Uhlemów i wyższych urzędników państwa dawszy sobie nawzaiem słowo, poszli wszyscy do pałacu Monarszego; w tenczas poymany Achmet Effendi zginął z ich ręki. Stanowszy w pałacu okrzykneli Sułtanem Mustafę 4. Podskarbi arsenału i sekretarz iego życie tracą, dozorca żywności poszedł na wygnanie, Basza Caramanii z urzędu złożony, iako człowiek do rządu nie zdatny którego słowa podeyrzenie czyniły. Woysko nowego zaciągu i nowe podatki prawom dawnym przeciwne zniesione. Prócz osob wyliczonych nikt więcey nie szkodował na osobie aniteż na maiątku.

Wszyscy urzędnicy i żołnierze przysięgli być podległemi rządowi a życie łożyć w obronie kraiu. Sułtan przyrzekł nikogo nie prześladować za to co się stało, dawne ustawy Ottomańskie utrzymywać, iakie był pod panowaniem szczęśliwych Monarchów, zachować w całości Jańczarów, Spahow, inne woyska niegdy ustanowione. Jak więc spokoynie stała się odmiana wielka z ukontentowaniem ludu zasmuconego przez ustawę Nizam Gedid. Woyska rozeszły się na przeszłe stanowiska, i służbę czynić zaczeły. Mustafa 4 oświadcza, że przyiaciele państwa Ottomańskiego traktowani będą iak wzaiemna uprzeymość każe dawnym obyczaiem; nieprzyiaciele będą zwalczeni całą potęgą narodu, bezpieczeństwo i spokoyność będzie utrzymana w kraiu a rząd powróci do zasad i odwiecznych prawideł. Przesyłaiąc to oświadczenie zagranicznym Posłom zaręcza Porta, iż nie oddali się nigdy od sprawiedliwości, szczerości rzetelności, iak zawsze dotąd czyniła z Mocarstwami przychylnemi ściśle dochowuiąc przyiaźń i przymierze. Dan d. 14 miesiąca Rabiulahir, roku Hegiry 1222.

Nieprzyiazne kroki są wstrzymane lądem i morzem, a Ottomańskie państwo ma nadzieię kosztować wkrótce pokoiu. W obozach Wezyra W. nad Dunaiem nowe coraz powstaią rozruchy; niedawno Jańczarowie zamordowali okrutnie Agę Pehliwan tak niegdyś ulubionego, gdy chciał powściągnąć rabunki, i do porządku swawolne żołnierstwo nakłonić. Sam nawet Wezyr został od nich przymuszony wysłać z obozu złożonych z urzędu Baszów kilku naywyższych, których mieysce otrzymali ludzie dotąd mniey znaiomi. Zołnierz mianowicie Azyatycki natychmiast po zawieszeniu broni chciał powracać do domów, i z trudnością zatrzymany został, pewnie na czas krótki.